

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Νέο σύστημα επιλογής διοικήσεων φορέων του δημοσίου τομέα, ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους και λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε τρία (3) Μέρη (Α΄ - Γ΄), είκοσι ένα (21) άρθρα και ένα παράρτημα.

Άξονας του νομοσχεδίου είναι η θέσπιση ρυθμίσεων συστήματος επιλογής διοικήσεων φορέων του δημοσίου τομέα και, μεταξύ άλλων, η διαδικασία επιλογής και η θητεία των οργάνων διοίκησης, όπως και η στοχοθεσία και η αξιολόγησή τους.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-17), υπό τον τίτλο «Νέο σύστημα επιλογής διοικήσεων φορέων του δημοσίου τομέα και ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους», αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄ -Ε΄).

Ειδικότερα, διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο», εισάγεται ο σκοπός (άρθρο 1) και οριοθετείται το αντικείμενο των προτεινόμενων διατάξεων του νομοσχεδίου (άρθρο 2).

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 3-7), υπό τον τίτλο «Διαδικασία επιλογής διοικήσεων», καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων σε συγκεκριμένα όργανα των διοικήσεων των ν.π.δ.δ. και των ν.π.ι.δ., κατά τα ειδικότερον αναφερόμενα, και προβλέπεται ομαδοποίηση των νομικών προσώπων αναλόγως του εύρους των αρμοδιοτήτων τους (άρθρο 3). Καθορίζονται τα σχετικά με τη διαδικασία επιλογής των οργάνων διοίκησης των

2

νομικών προσώπων, μεταξύ άλλων, ως προς τις προθεσμίες, την υποχρέωση έκδοσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, τον τρόπο συμμετοχής υποψηφίων στη διαδικασία επιλογής, τα στάδιά της (γραπτή εξέταση, έλεγχος συνδρομής των απαιτούμενων προσόντων και κλήση σε συνέντευξη), την κατάρτιση προσωρινών πινάκων, το δικαίωμα ένστασης, την κατάρτιση οριστικών πινάκων και την απόφαση διορισμού ενός εκ των τριών επικρατέστερων υποψηφίων του (τελικού) πίνακα (άρθρο 4). Περαιτέρω, τίθενται, αφενός, οι προϋποθέσεις συμμετοχής των υποψηφίων στη διαδικασία επιλογής, ως προς τα προσόντα και κωλύματα, και, αφετέρου, ρυθμίσεις σχετικές με την υπηρεσιακή κατάσταση των τακτικών υπαλλήλων ή υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του δημοσίου ή νομικών προσώπων του δημοσίου τομέα της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 που καταλαμβάνουν θέση της παρ. 1 του άρθρου 3 του νομοσχεδίου (άρθρο 5). Ακολούθως, καθορίζεται διαδικασία γραπτής εξέτασης των υποψηφίων (για τα όργανα διοίκησης των νομικών προσώπων των ομάδων Α και Γ της παρ. 2 του άρθρου 3 του νομοσχεδίου) και κλίμακα βαθμολογίας (από 1 έως 800 μόρια), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 6). Θεσπίζονται τρεις (3) ομάδες κριτηρίων επιλογής και μοριοδότησης, ως προς τα τυπικά εκπαιδευτικά προσόντα, πέραν των ελαχίστων απαιτούμενων για τη συμμετοχή στη διαδικασία, ως προς τα προσόντα που αφορούν την εμπειρία (πείρα) και ως προς τη δομημένη συνέντευξη (άρθρο 7).

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 8-10), υπό τον τίτλο «Όργανα επιλογής και θητεία», προβλέπεται η σύσταση πενταμελών ή τριμελών Επιτροπών Επιλογής Στελεχών του Δημοσίου ανά Υπουργείο, αν η επιλογή των οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων αφορά στην περ. α' ή στις περ. β' και γ' της παρ. 2 του άρθρου 3 του νομοσχεδίου, αντιστοίχως, καθορίζεται η συγκρότηση, ο τρόπος ορισμού των μελών τους και η θητεία τους, και ορίζεται αποζημίωση συμμετοχής σε αυτές, καθ' υπέρβαση του ορίου της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 για συγκεκριμένα μέλη των άνω Επιτροπών και καθ' υπέρβαση του ορίου της παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 για τους γραμματείς (άρθρο 8), και, επίσης, προβλέπεται η δημιουργία Καταλόγου Ιδιωτών - Εμπειρογνομόνων στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) «από τον οποίο ορίζονται τα μέλη των κατά περίπτωση Επιτροπών Επιλογής» της παρ. 2 του άρθρου 8 του νομοσχεδίου (άρθρο 9). Τέλος, θεσπίζεται τετραετής θητεία των οργάνων διοίκησης των φορέων του δημοσίου τομέα, η δυνατότητα ανανέωσης της για μια επιπλέον τετραετία με απόφαση του αρμοδίου οργάνου, οι περιπτώσεις πρόωρης λήξης της, και μεταξύ άλλων, η δυνατότητα προσωρινής παράτασης της θητείας του υπηρετούντος προσώπου ή προσωρινής πλήρωσης της θέσης,

κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 10).

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 11-14), υπό τον τίτλο «Στοχοθεσία και αξιολόγηση των οργάνων διοίκησης», εισάγεται ρύθμιση σχετικά με την υποχρέωση των οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων που ασκούν εκτελεστικά καθήκοντα, να υποβάλλουν ετήσια σχέδια δράσης προς τον εποπτεύοντα Υπουργό και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ενδεικτικά το περιεχόμενό τους, η προθεσμία υποβολής τους, καθώς και η έγκρισή τους από τον ανωτέρω Υπουργό, και η κατάθεσή τους στην Προεδρία της Κυβέρνησης (άρθρο 11). Προβλέπεται η κατάρτιση «Συμβολαίου Απόδοσης» μεταξύ των οργάνων διοίκησης και του εποπτεύοντος Υπουργού, το οποίο συμπεριλαμβάνει τους ετήσιους στόχους, όπως προβλέπεται και ετήσια αξιολόγηση των οργάνων διοίκησης, και ορίζεται ότι σε περίπτωση μη επίτευξης των τεθέντων στόχων, «είναι δυνατή η άμεση λήξη της θητείας τους αζημίως» (άρθρο 12). Περαιτέρω, θεσπίζεται «σύστημα κινήτρων και ανταμοιβής, υπό τη μορφή κινήτρου επίτευξης στόχων, επί τη βάσει των αποτελεσμάτων επί των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων που έχουν τεθεί στα σχέδια δράσης», και καθορίζεται το ανώτατο ύψος του κινήτρου επίτευξης στόχων, ανάλογα με την ομάδα υπαγωγής του νομικού προσώπου, εξαιρουμένων των «[ο]ργ[ά]ν[ων] διοίκησης των ανωνύμων εταιρειών του δημοσίου που λαμβάνουν ανταμοιβή σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 11 και την παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 4972/2022», και καθ' υπέρβαση του ορίου της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (άρθρο 13). Τέλος, προβλέπονται κυρώσεις για τα Υπουργεία που εποπτεύουν νομικά πρόσωπα τα οποία δεν αναρτούν εντός συγκεκριμένης προθεσμίας την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, δεν εκκινούν εντός συγκεκριμένης προθεσμίας τη διαδικασία επιλογής νέου προσώπου ή πλήρωσης της θέσης για το υπόλοιπο της θητείας ή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν τηρήσουν τις προθεσμίες των μεταβατικών διατάξεων του νομοσχεδίου, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 14).

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 15-17), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές, εξουσιοδοτικές και καταργούμενες διατάξεις», τίθενται μεταβατικές διατάξεις κατά την πρώτη εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Μέρους Α' (άρθρο 15), περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων (άρθρο 16), καθώς και οι διατάξεις που καταργούνται από την έναρξη ισχύος του Μέρους Α' (άρθρο 17).

Διά των διατάξεων του Μέρους Β' (άρθρα 18-20), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», προβλέπεται εκ νέου παράταση της θητείας των Υπηρεσιακών Γραμματέων (άρθρο 18), προσδιορίζονται εκ νέου οι αρμοδιότητες του Α.Σ.Ε.Π. (άρθρο 19) και τίθεται ερμηνευτική διάταξη στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 28 του ν. 2190/1994 σχετικώς με τη «[ρ]ύθμιση προσλήψεων και υπη-

ρειακών μεταβολών κατά τις προεκλογικές περιόδους», όπως και στο πρώτο και το τρίτο εδάφιο του άρθρου 17 του ν. 3870/2010, προκειμένου να μην εμπίπτουν σε αυτές οι «διαδικασίες, πράξεις ή ενέργειες που προβλέπονται από το π.δ. 57/2007 (Α΄ 59) ή τις οικείες κανονιστικές διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν ζητήματα του διαγωνισμού για την εισαγωγή σπουδαστών στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.) και ιδίως εκείνες που πραγματοποιούνται ή εκδίδονται από το στάδιο της προετοιμασίας του εν λόγω διαγωνισμού και εφεξής μέχρι και την ολοκλήρωση της εγγραφής των εισαγομένων στην ανωτέρω Σχολή» (άρθρο 20).

Τέλος, με τις διατάξεις του Μέρους Γ΄ (άρθρο 21), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 3 ορίζει ότι «[ο]ι Πρόεδροι, συμπεριλαμβανομένων και των Προέδρων των Διοικητικών Συμβουλίων, Αντιπρόεδροι, Διοικητές, Αναπληρωτές Διοικητές, Υποδιοικητές, Διευθύνοντες ή Εντεταλμένοι Σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (εφεξής όργανα διοίκησης) των οποίων η επιλογή ανήκει στην Κυβέρνηση, με εξαίρεση τους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Β΄ του ν. 3429/2005 (Α΄ 314), [δηλαδή επιχειρήσεις με μετοχές εισηγμένες σε οργανωμένες αγορές], και τους φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α΄ 258), [δηλαδή ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και τεχνολογικοί φορείς], επιλέγονται σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος, μη θιγομένης πάντως της διαδικασίας κοινοβουλευτικής ακρόασης ή παροχής γνώμης, όπου αυτή προβλέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής».

Α. Παρατηρείται ότι, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 περ. η) του Κανονισμού της Βουλής, «(...) [σ]ε περίπτωση κατά την οποία νόμος προβλέπει αρμοδιότητα επιτροπής της Βουλής όσον αφορά την ακρόαση προσώπων για διατύπωση γνώμης της, η Διάσκεψη των Προέδρων ορίζει, υπό την επιφύλαξη των ρητών σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής, την αρμόδια προς τούτο επιτροπή, την ακολουθητέα διαδικασία και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια».

Η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής έχει επισημάνει (βλ. την Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του νομοσχεδίου «Για τη δίκαιη δίκη και την εύλογη διάρκεια αυτής», ν. 4055/2012, Παρατήρηση υπ΄ αριθ. 9) ότι «[σ]υμφώνως προς το άρθρο 65 παρ. 1 του Συντάγματος, η Βουλή των Ελ-

λήνων "ορίζει τον τρόπο της ελεύθερης και δημοκρατικής λειτουργίας της με Κανονισμό, που ψηφίζεται από την Ολομέλεια κατά το άρθρο 76 και δημοσιεύεται με παραγγελία του Προέδρου της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως". Η αυτονομία της Βουλής εκδηλώνεται με την αρμοδιότητά της να θεσπίζει, να τροποποιεί, να συμπληρώνει και να ερμηνεύει αυθεντικά τον Κανονισμό της, χωρίς τη σύμπραξη της εκτελεστικής εξουσίας. Ζητήματα, επομένως, για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του Κανονισμού της Βουλής, δεν μπορούν να ρυθμισθούν με νόμο, όπως και, αντιστρόφως, ζητήματα για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του νόμου, δεν μπορεί να ρυθμίσει ο Κανονισμός της Βουλής (βλ. Κ. Μαυριά, Σύνταγματικό Δίκαιο, 4η έκδ., 2005, σελ. 270-271, Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Σύνταγματικού Δικαίου, 2η έκδ., 2007, σελ. 335, Φ. Σπυρόπουλο, Εισαγωγή στο Σύνταγματικό Δίκαιο, 2006, σελ. 105, Ευ. Βενιζέλο, Μαθήματα Σύνταγματικού Δικαίου, 2008, σελ. 185, Αθ. Ράϊκο, Σύνταγματικό Δίκαιο, τ. Ι, τεύχ. Α', 2009, σελ. 212-215». Κατά τα ανωτέρω, η εισαγωγή συστήματος επιλογής διοικήσεων φορέων του δημοσίου τομέα αυτονοήτως δεν θίγει την αρμοδιότητα κοινοβουλευτικής ακρόασης ή παροχής γνώμης από τη Βουλή.

Β. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «[ο]ι Πρόεδροι, συμπεριλαμβανομένων και των Προέδρων των Διοικητικών Συμβουλίων,(...)» θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «[ο]ι Πρόεδροι των Δ.Σ., είτε έχουν εκτελεστικές αρμοδιότητες είτε όχι (εκτελεστικοί ή μη), (...)».

Γ. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3329/2005, η Επικράτεια διαιρείται σε επτά (7) Υγειονομικές Περιφέρειες, και σε συνδυασμό με το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου, που ορίζει ότι «[σ]την έδρα κάθε Υγειονομικής Περιφέρειας συστήνεται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία "Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας Δ.Υ.Πε.", που συμπληρώνεται από το όνομα της οικείας Περιφέρειας», κρίνεται χρήσιμο, στην περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 3 του νομοσχεδίου, να αναδιατυπωθεί η φράση «(...) καθώς και οι Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας» ως εξής: «(...) καθώς και οι Διοικήσεις των Υγειονομικών Περιφερειών της χώρας».

Ακολούθως, στην περ. β) της παρ.2 του άρθρου 3, σχετικά με την ομαδοποίηση των νομικών προσώπων, ορίζεται ότι «[ο]μάδα Β, στην οποία υπάγονται τα νομικά πρόσωπα οι αρμοδιότητες των οποίων έχουν όλως ειδικό χαρακτήρα ή εκτείνονται σε συγκεκριμένη περιοχή της χώρας, με την επιφύλαξη της ομάδας Γ». Για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, η έννοια «όλως ειδικό χαρακτήρα» χρήζει διευκρίνισης.

2. Επί του άρθρου 4

Α. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 ορίζεται ότι «[η] σύμφωνη γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. παρέχεται εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την περιέλευση σε αυτό του σχεδίου της πρόσκλησης ή των λοιπών στοιχείων αυτής». Για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, η φράση «των λοιπών στοιχείων αυτής» χρήζει διευκρίνισης.

Β. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 4 ορίζεται ότι «[μ]ε την πρόσκληση είναι δυνατό να περιορίζεται ο αριθμός των θέσεων για τις οποίες υποβάλλεται υποψηφιότητα». Συναφώς με τον αναφερόμενο περιορισμό, στο πλαίσιο διαγωνιστικής διαδικασίας, επισημαίνεται ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κρίνει ότι «[ε]πειδή, οι ως άνω διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 5 και 6 του ν. 2190/1994, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, οι οποίες περιόριζαν τους υποψήφιους να εκφράσουν προτίμηση για μία μόνο νομαρχία, αντίκεινται στη συνταγματική αρχή της αξιοκρατίας και την απορρέουσα από τη συνταγματική αρχή της ισότητας δημοκρατική αρχή της σταδιοδρομίας εκάστου κατά το λόγο της προσωπικής του αξίας, διότι οι συνταγματικές αυτές αρχές επιβάλλουν, σε περίπτωση διενέργειας γραπτού διαγωνισμού σε πανελλήνιο επίπεδο επί των ιδίων θεμάτων για όλους τους υποψηφίους, να διορίζονται στις προκηρυχθείσες θέσεις οι υποψήφιοι που έχουν πραγματοποιήσει την καλύτερη επίδοση στις εξετάσεις, συγκεντρώνοντας την υψηλότερη βαθμολογία» (Ολομ. 2396/2004. Βλ. και 2397/2004, 2398/2004, 2369/2005, 2370/2005 και 2371/2005). Δεδομένων των ανωτέρω, και σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 4, την παρ. 1 του άρθρου 5 και με την παρ. 1 του άρθρου 22 του Συντάγματος, μπορεί να δημιουργηθεί προβληματισμός ως προς τυχόν περιορισμό των συνταγματικών δικαιωμάτων της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και της ίσης πρόσβασης και επιλογής εργασίας, καθώς και της τήρησης των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της αξιοκρατίας.

Γ. Η περ. (ζ) της παρ. 7 του άρθρου 4 ορίζει, επί της σχετικής διαδικασίας επιλογής, ότι η «[ε]ξέταση ενστάσεων από την αρμόδια επιτροπή επιλογής εντός προθεσμίας οκτώ (8) ημερών και ανάρτηση των οριστικών πινάκων αποκλειομένων και επιλέξιμων υποψηφίων για κάθε προκηρυσσόμενη θέση με τη βαθμολογία τους». Δεδομένου ότι οι οριστικοί πίνακες αποκλειομένων υποψηφίων και επιλέξιμων υποψηφίων είναι διαφορετικοί, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας, η φράση «των οριστικών πινάκων αποκλειομένων και επιλέξιμων υποψηφίων» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «των οριστικών πινάκων αποκλειομένων και των πινάκων επιλέξιμων υποψηφίων». Τα ανωτέρω ισχύουν, αντιστοίχως, και για την περ. (ε) της παρ. 8 του άρθρου.

Δ. Στην παρ. 9 του άρθρου 4 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή με κοινή απόφαση των συναρμόδιων Υπουργών ή με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, κατά λόγο αρμοδιότητας, ή, στην περίπτωση των εταιρειών της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4972/2022 (Α' 181) με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, επιλέγεται και διορίζεται ένας (1) εκ των τριών (3) υποψηφίων της περ. (θ) της παρ. 7 και της περ. (ζ) της παρ. 8 αντιστοίχως. Η απόφαση ή η πράξη διορισμού του πρώτου εδαφίου δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Αυτονόητο είναι ότι, και εν προκειμένω, εφαρμόζεται το άρθρο 17 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας περί αιτιολόγησης των διοικητικών αποφάσεων.

Ε. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 11, «[σ]τα άτομα με αναπηρία παρέχεται κάθε απαιτούμενη διευκόλυνση για την ισότιμη συμμετοχή στη διαδικασία». Υπενθυμίζεται συναφώς ότι στον ν. 4074/2012 (Α' 88), διά του οποίου κυρώθηκε η Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD) και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο, ορίζεται (άρθρο 27) ότι «1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα στην εργασία των ατόμων με αναπηρίες, σε ίση βάση με τους άλλους. Αυτό συμπεριλαμβάνει το δικαίωμα στην ευκαιρία να κερδίζουν τα προς το ζην από εργασία που επιλέγεται ελεύθερα ή είναι αποδεκτή σε μια αγορά εργασίας και σε ένα εργασιακό περιβάλλον που είναι ανοικτό, ενιαίο και προσβάσιμο στα άτομα με αναπηρίες. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προστατεύουν και διασφαλίζουν την άσκηση του δικαιώματος στην εργασία, περιλαμβανομένων και εκείνων που αποκτούν μια αναπηρία κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα, και μέσω της νομοθεσίας, ώστε, μεταξύ άλλων: α. Να απαγορεύουν τις διακρίσεις βάσει αναπηρίας, σχετικά με όλα τα θέματα που σχετίζονται με όλες τις μορφές απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και των όρων πρόσληψης, μίσθωσης και απασχόλησης, συνέχισης της απασχόλησης, εξέλιξης της σταδιοδρομίας και ασφαλών και υγιών συνθηκών εργασίας(...)». Επισημαίνεται, ακόμη, ότι τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν, κατά το άρθρο 27 παρ. 1 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, κατάλληλα μέτρα ώστε «θ. Να διασφαλίζουν ότι παρέχεται εύλογη προσαρμογή στα άτομα με αναπηρίες στον εργασιακό χώρο». Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, η διοίκηση οφείλει να προβαίνει στη λήψη των απαραίτητων μέτρων, προκειμένου να διασφαλίζεται, για τα άτομα με αναπηρίες, η απόλαυση ή η άσκηση, σε ίση βάση με τους άλλους, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών που προσιδιάζουν.

3. Επί του άρθρου 5

Στην παρ. 1 του άρθρου 5 ορίζεται ότι «[σ]τη διαδικασία του παρόντος μπορούν να συμμετέχουν όσοι δεν έχουν κωλύματα διορισμού κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 8 και του άρθρου 9 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26) και της περ. (γ) του άρθρου 69 του ν. 4622/2019 (Α' 133). Σε περίπτωση διορισμού δημοσίων υπαλλήλων, μονίμων ή με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου στις θέσεις της παρ. 1 του άρθρου 3, τα καθήκοντά τους σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα του δημοσίου τομέα, κατά την έννοια της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), αναστέλλονται κατά το χρονικό διάστημα άσκησης των καθηκόντων τους στις ανωτέρω θέσεις. Σε περίπτωση αποχώρησής τους από τις παραπάνω θέσεις, επανέρχονται αυτοδικαίως στη θέση που κατείχαν πριν από τον διορισμό τους. Αν η θέση αυτή δεν είναι κενή ή έχει καταργηθεί, θεωρούνται ότι κατέχουν ομοιόβαθμη προσωρινή θέση του κλάδου τους που συνιστάται αυτοδικαίως και καταργείται επίσης αυτοδικαίως, όταν αποχωρήσουν από την υπηρεσία. Η υπηρεσία στις θέσεις της παρούσας λογίζεται ως πραγματική δημόσια υπηρεσία για όλες τις συνέπειες». Για λόγους ορολογικής ορθότητας, θα μπορούσε η λέξη «μονίμων» να αντικατασταθεί από τη λέξη «τακτικών». Περαιτέρω, στο τέταρτο εδάφιο, η αναφορά «[α]ν η θέση αυτή δεν είναι κενή», χρήζει αναδιατύπωσης, καθώς, αφενός, όταν ο υπάλληλος που κατέχει οργανική θέση απουσιάζει, η θέση δεν κενούται, και αφετέρου, αν νοείται ότι η διάταξη καταλαμβάνει τους προϊσταμένους οργανικών μονάδων, διευκρινίζεται ότι δεν κατέχουν οργανική θέση με την τυπική και νομική έννοια, αλλά τους ανατίθεται η άσκηση καθηκόντων επιπέδου διοίκησης με συγκεκριμένη θητεία, μετά τη λήξη της οποίας επιστρέφουν, εφόσον δεν επιλεγούν εκ νέου, στην οργανική θέση τους. Τέλος, στο ίδιο εδάφιο, για λόγους ορθότερης διατύπωσης, θα μπορούσε η φράση «θεωρούνται ότι κατέχουν ομοιόβαθμη προσωρινή θέση του κλάδου τους που συνιστάται αυτοδικαίως και καταργείται επίσης αυτοδικαίως, όταν αποχωρήσουν από την υπηρεσία», να αντικατασταθεί από τη φράση «θεωρείται ότι κατέχουν ομοιόβαθμη προσωρινή θέση του κλάδου/ειδικότητάς τους που συνιστάται αυτοδικαίως και καταλαμβάνουν την πρώτη κενή θέση του κλάδου/ειδικότητάς τους, με συνέπεια να καταργείται αυτοδικαίως η προσωρινή θέση».

4. Επί του άρθρου 7

Α. Διά του άρθρου 7 τίθενται τα κριτήρια επιλογής και μοριοδότησης των υποψηφίων για τα όργανα διοίκησης. Παρατηρείται ότι, σύμφωνα με την

προβλεπόμενη μοριοδότηση των – πέραν των απαιτούμενων για συμμετοχή στη διαδικασία – τυπικών εκπαιδευτικών προσόντων, ενώ ορίζεται αριθμός μορίων για τον μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (αα-αγ), δεν υπάρχει αντίστοιχη ρύθμιση για τον διδακτορικό τίτλο σπουδών. Η κατοχή διδακτορικού τίτλου μπορεί να συνεκτιμηθεί μόνο σε επόμενο στάδιο, στο πλαίσιο της δομημένης συνέντευξης, «(...)ανάλογα με τη συνάφειά της, στο σκέλος της καταλληλότητας για τη θέση» (άρθρο 7, περ. γ), εφόσον δηλαδή ο υποψήφιος έχει ήδη καταταγεί στους επτά πρώτους επιλέξιμους υποψηφίους που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία της δομημένης συνέντευξης. Για τη συνεκτίμηση δε του διδακτορικού τίτλου στο στάδιο της δομημένης συνέντευξης δεν ορίζεται συγκεκριμένος τρόπος μοριοδότησης.

Παρατηρείται ότι η πρόσβαση στις θέσεις δημόσιας διοίκησης διέπεται από τους απορρέοντες από την αρχή της ισότητας κανόνες της ισότιμης και αξιοκρατικής μεταχείρισης (Επ. Σπηλιωτόπουλος, Χαρ. Χρυσανθάκης, Βασικοί Θεσμοί Δημοσιούπαλληλικού Δικαίου, §§42-46, Πρ. Παυλόπουλος, Η Δημόσια Υπηρεσία, Μια ενδοσκοπήση του Δημοσίου Δικαίου, Αθήνα 2017, σελ. 199-200) και, συνεπώς, πρέπει να διενεργείται με αντικειμενική και ουσιαστική αξιολόγηση από τα αρμόδια όργανα, κατά τον λόγο της προσωπικής αξίας και ικανότητας των υποψηφίων. Στις περιπτώσεις, βέβαια, αξιολόγησης υποψηφίων για την πλήρωση θέσεων διοίκησης, στα αρμόδια όργανα επιλογής παρέχεται η δυνατότητα συνεκτίμησης και άλλων προσόντων, πέραν των τυπικών, όπως η προσωπικότητα και η καταλληλότητα του υποψηφίου. Κατά τη νομολογία, άλλωστε, ο κοινός νομοθέτης δεν κωλύεται να παράσχει ακόμη και ευρεία ευχέρεια στα όργανα της διοίκησης για την επιλογή του καταλληλότερου υποψηφίου για την κατάληψη συγκεκριμένης δημόσιας θέσης (ΣτΕ 1112/2000, βλ. και Κ. Χρυσόγονος, Σπ. Βλαχόπουλος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Αθήνα 2017, σελ. 171).

Σύμφωνα με τα προτεινόμενα κριτήρια του νομοσχεδίου, τα τυπικά εκπαιδευτικά προσόντα, αφενός, μοριοδοτούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 περ. α', αφετέρου, η δομημένη συνέντευξη παρέχεται σε ύστερο στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης ως εργαλείο διαμόρφωσης γνώμης εκ μέρους της επιτροπής αναφορικά με την προσωπικότητα και την καταλληλότητα του υποψηφίου για την προκηρυσσόμενη θέση. Μπορεί, ως εκ τούτου, να δημιουργηθεί προβληματισμός ως προς την τήρηση των αρχών της ισότητας και της αξιοκρατίας, και συγκεκριμένα, εκ της μη συμπερίληψης του διδακτορικού τίτλου σπουδών στα μοριοδοτούμενα εκπαιδευτικά προσόντα.

Β. Στο άρθρο 7 περ. γ) ορίζεται η διαδικασία της δομημένης συνέντευξης, προκειμένου «(...) η αρμόδια επιτροπή επιλογής να διαμορφώσει γνώμη για την προσωπικότητα και την καταλληλότητα του υποψηφίου για την άσκηση

των καθηκόντων της προκηρυσσόμενης θέσης». Η συνέντευξη μοριοδοτείται κατ' ανώτατο όριο με οκτακόσια (800) μόρια και είναι δυνατόν να μαγνητοφωνείται. Το απομαγνητοφωνημένο κείμενο επισυνάπτεται στο οικείο πρακτικό του Συμβουλίου, και, σε διαφορετική περίπτωση, αναφέρεται συνοπτικά στο πρακτικό το περιεχόμενο της συνέντευξης, με τα κρίσιμα και ουσιαστικά σημεία της, το οποίο είναι στη διάθεση όλων των υποψηφίων. Η μοριοδότηση για τον εκάστοτε υποψήφιο αιτιολογείται συνοπτικά από κάθε μέλος ή συντάσσεται κοινή αιτιολογία, εφόσον η βαθμολογία των μελών ταυτίζεται.

Παρατηρείται, συναφώς, ότι έχει κριθεί (281/2005 πρακτικό επεξεργασίας Ε΄ Τμήματος ΣΤΕ) ως προς τη διαδικασία της προφορικής συνέντευξης στα συστήματα προσλήψεων ότι «[σ]τις μεθόδους [αξιολόγησης] περιλαμβάνεται και η προφορική συνέντευξη προκειμένου για την αξιολόγηση προσόντων, για τα οποία λόγω της φύσης τους, δεν είναι πρόσφορη η εξέταση με άλλους τρόπους, που παρέχουν ασφαλέστερα εχέγγυα αντικειμενικής κρίσης, όπως η γραπτή εξέταση ή η προφορική εξέταση σε συγκεκριμένη, οριζόμενη εκ των προτέρων ύλη, ή η λήψη υπόψιν αντικειμενικών κριτηρίων, και για τα οποία, ως εκ τούτου, η προφορική συνέντευξη παρίσταται ως ο καταλληλότερος τρόπος επιλογής. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η προφορική συνέντευξη πρέπει να διεξάγεται με συνθήκες που να εξασφαλίζουν αφ' ενός τη διαφάνεια και αφ' ετέρου τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου της κρίσης των διοικητικών οργάνων». Για να καταστεί, συνεπώς, διαφανής η διαδικασία, θα πρέπει να καταγράφεται στο πρακτικό η διαδικασία της συνέντευξης και η διαμόρφωση γνώμης από το αρμόδιο όργανο για την προσωπικότητα και την ικανότητα των υποψηφίων (βλ. Η.-Α. Μαυρουμούστακου, Αξιολόγηση δημοσίων υπαλλήλων. Πρόσληψη και υπηρεσιακή εξέλιξη, Αθήνα 2016, σ. 89-90). Σύμφωνα, εξ άλλου, με τη νομολογία (ΣΤΕ 4835/2014, 3052/2009, 3117/2005, 758/2002), η σύνταξη πρακτικού απαιτείται ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας, η δε παράλειψη σύνταξης πρακτικού ή η έλλειψη αιτιολογίας συνιστούν πλημμέλειες κατά τη διεξαγωγή της συνέντευξης.

Γεννάται κατά τα ανωτέρω προβληματισμός ως προς το αν ικανοποιείται πλήρως η ρύθμιση όσον αφορά τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου της κρίσης του αρμοδίου οργάνου επιλογής των υποψηφίων, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 7 περ. γ) του παρόντος, κατά την οποία η πλήρης καταγραφή και επισύναψη του απομαγνητοφωνημένου κειμένου των συνεντεύξεων είναι προαιρετική.

5. Επί του άρθρου 10

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 10 ορίζεται ότι «[ε]φόσον η διαδικασία επιλογής δεν έχει ολοκληρωθεί κατά τη λήξη της θητείας του οργάνου διοίκησης της παρ. 1 του άρθρου 3 και μέχρι την ολοκλήρωση αυτής, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου διορισμού σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 4, παρατείνεται μεταβατικά η θητεία του υπηρετούντος προσώπου ή η θέση καλύπτεται μεταβατικά, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 5. Στις περιπτώσεις (α) πρόωρης λήξης της θητείας για οποιονδήποτε λόγο και (β) σύστασης νέων νομικών προσώπων ή οργάνων διοίκησης, η θέση καλύπτεται μεταβατικά, υπό την προϋπόθεση του προηγούμενου εδαφίου». Δεδομένου ότι η παράταση της θητείας ή η πλήρωση κενής θέσης είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας, και μέχρι την επιλογή οργάνου διοίκησης του εκάστοτε νομικού προσώπου, θα μπορούσε η λέξη «μεταβατικά» να αντικατασταθεί από τη λέξη «προσωρινά». Τα ανωτέρω ισχύουν και για την περίπτωση της παρ. 3 του άρθρου. Εξ άλλου, θα μπορούσε, αντί του ρήματος «καλύπτεται», όπως και αντί του ουσιαστικού «κάλυψη», όπου απαντούν στο νομοσχέδιο, να τεθούν, αντιστοίχως, «πληρούνται» και «πλήρωση».

6. Επί του άρθρου 10 παρ. 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 15 παρ. 5

Διά του άρθρου 10 παρ. 1, η θητεία των οργάνων διοίκησης ορίζεται «τετραετής με δυνατότητα ανανέωσης για μια ακόμη τετραετία με απόφαση του αρμοδίου οργάνου (...)». Σύμφωνα δε με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 15 παρ. 5, «[δ]ιανυθείσα ή διανυόμενη θητεία πριν από την εφαρμογή της διαδικασίας επιλογής του παρόντος δεν συνυπολογίζεται στα όρια θητείας του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 10». Δημιουργεί προβληματισμό η συμβατότητα της εν λόγω ρύθμισης με ειδικότερες διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν τη θητεία των οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νομοσχεδίου. Σημειωτέον ότι η εφαρμογή της μεταβατικής διάταξης περί μη προσμέτρησης της ήδη διανυθείσας θητείας των οργάνων ενδέχεται να καταλήγει σε πολυετή παραμονή των ίδιων προσώπων σε θέσεις διοίκησης και, συνεπώς, σε υπέρβαση της αρχικώς ορισθείσας θητείας τους.

7. Επί του άρθρου 12

Στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 12, που αναφέρεται στην αξιολόγηση των οργάνων διοίκησης δυνάμει των δεσμεύσεων του Συμβολαίου Απόδοσης, ορίζεται ότι «[α]ν δεν επιτύχουν τους τεθέντες στόχους, είναι δυνατή η άμεση λήξη της θητείας τους αζημίως, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου

10». Δεδομένου ότι στην παρ. 1 του άρθρου 10 προβλέπονται περισσότεροι λόγοι πρόωρης λήξης της θητείας των οργάνων διοίκησης, θα μπορούσε ο όρος «αζημίως» να συμπεριληφθεί στο τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10, όπου ορίζονται και οι λοιποί λόγοι.

Περαιτέρω, επειδή η χρήση του όρου «συμβόλαιο» γίνεται σε καθορισμένες στην έννομη τάξη περιπτώσεις, θα μπορούσε, αντί των όρων «Συμβόλαιο Απόδοσης», να τεθούν οι όροι «Συμφωνία Απόδοσης».

8. Επί του άρθρου 13

Διά του άρθρου 13 δίδεται η δυνατότητα χορήγησης κινήτρου επίτευξης στόχων στα όργανα διοίκησης που επιλέγονται σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος νομοσχεδίου. Ειδικότερα, όπως ορίζεται στην παρ. 2, «[τ]ο ύψος του κινήτρου επίτευξης στόχων δεν μπορεί να υπερβαίνει, ανά έτος, το είκοσι τοις εκατό (20%) του ετήσιου βασικού μισθού στα νομικά πρόσωπα που υπάγονται στις ομάδες Α και Γ και το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του ετήσιου βασικού μισθού στα νομικά πρόσωπα που υπάγονται στην ομάδα Β και υπόκειται στις ασφαλιστικές εισφορές και λοιπές κρατήσεις των πρόσθετων αποδοχών. Στα νομικά πρόσωπα που υπάγονται στις ομάδες Α και Γ, το κίνητρο επίτευξης στόχων καταβάλλεται καθ' υπέρβαση του ορίου της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α' 176). (...)».

Παρατηρείται ότι κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 28 παρ. 1 του ν. 4354/2015, «[ο]ι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές ή σύνταξη, που καταβάλλονται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους ή μισθωτούς με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου των φορέων του άρθρου 7, των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, απαγορεύεται να υπερβαίνουν τις εκάστοτε αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Στο ανωτέρω όριο δεν συνυπολογίζεται το επίδομα υπηρεσίας στην αλλοδαπή, όπως προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις, τα προβλεπόμενα στα άρθρα 34 και 34Α του Ν.2682/1999 (Α' 16) επιδόματα, αμοιβές και αποζημιώσεις, καθώς και οι αμοιβές από κάθε είδους προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που επιχορηγούνται και εποπτεύονται από το κράτος, καθώς και των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι». Στην αμέσως επόμενη παράγραφο του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι οι διατάξεις της παραγράφου 1 έχουν εφαρμογή, υπό τις προϋποθέσεις του νόμου, και ως προς «(...) τα αιρετά όργανα, τους διοικητές, αναπληρωτές διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους, αντιπροέδρους, τα μέλη εν γένει, τα μέλη των συλλογικών οργάνων διοίκησης, τους διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους και τα μέλη διοικητικών συμβουλίων των νομι-

κών προσώπων (...)), ενώ στην παράγραφο 3 ορίζονται περιοριστικά οι εξαιρέσεις από την εφαρμογή της ρύθμισης (δικαστικοί λειτουργοί, ιατροί Ε.Σ.Υ., κ.λ.π.).

Παρατηρείται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 θεσπίστηκε γενικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο οι αποδοχές των πάσης φύσεως στελεχών των φορέων του δημοσίου τομέα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Ο νομοθέτης περιέλαβε στο εν λόγω άρθρο ρητά τόσο τις κατηγορίες αμοιβών και επιδομάτων, των οποίων δεν γίνεται προσμέτρηση κατά τον υπολογισμό των απολαβών για την πλήρωση του ανωτάτου ορίου, όσο και τις κατηγορίες λειτουργών και υπαλλήλων που δεν δεσμεύονται από το εν λόγω όριο. Κατά τούτο, ερωτάται αν θα έπρεπε, για λόγους νομοτεχνικούς, η «καθ' υπέρβαση του ορίου της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015» χορήγηση του κινήτρου επίτευξης στόχων που εισάγει το άρθρο 13 παρ. 2 του παρόντος να περιληφθεί ρητά και στις εξαιρέσεις των διατάξεων του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

9. Επί του άρθρου 14

Διά των διατάξεων του άρθρου 14 εισάγονται κυρώσεις, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα, όταν, μεταξύ άλλων, δεν αναρτάται εντός της προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 4 η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, δεν εκκινεί η διαδικασία επιλογής νέου προσώπου ή πλήρωσης της θέσης για το υπόλοιπο της θητείας από ένα από τα άλλα δύο προταθέντα στον πίνακα πρόσωπα, ή αν δεν τηρούνται οι διαδικασίες και οι προθεσμίες των μεταβατικών διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 15.

Ειδικότερα, στην παρ. 1 ορίζεται ότι «[σ]τα εποπτεύοντα Υπουργεία των νομικών προσώπων, τα οποία δεν αναρτούν εντός της προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 4 την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναστέλλεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, μετά από σχετική έγγραφη ενημέρωση εκ μέρους του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), η υποδοχή υπαλλήλων στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας μέχρι την εκκίνηση της διαδικασίας επιλογής». Από τη διατύπωση της διάταξης δεν προκύπτει το στάδιο της διαδικασίας κινητικότητας, με αποτέλεσμα, η αναστολή υποδοχής υπαλλήλων να δύναται να λάβει χώρα ενώ η διαδικασία επιλογής υπαλλήλων έχει ολοκληρωθεί. Προβληματισμός γεννάται ως προς την τυχόν προσβολή δικαιωμάτων των υπαλλήλων ή της προσδοκίας δικαιώματός τους.

10. Επί του άρθρου 16

Α. Διά των διατάξεων του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Προέδρου του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) ρυθμίζεται η διαδικασία κλήρωσης των φορέων της ομάδας Β, στους οποίους διενεργείται δειγματοληπτικός έλεγχος της εφαρμογής της διαδικασίας επιλογής κατά την παρ. 8 του άρθρου 4, καθορίζεται ο αριθμός των φορέων που θα κληρωθούν και η συχνότητα με την οποία επαναλαμβάνεται η κλήρωση ανάλογα με την πρόοδο της επιλογής των διοικήσεων. Με όμοια απόφαση, καθορίζεται το είδος των προτεινόμενων μέτρων προς τον αρμόδιο Υπουργό σε περίπτωση διαπίστωσης πλημμελειών κατά τη διενέργεια της διαδικασίας επιλογής, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας». Δεδομένης της διατύπωσης της διάταξης, σύμφωνα με την οποία παρέχεται η δυνατότητα πρότασης μέτρων προς τον αρμόδιο Υπουργό, σε περίπτωση διαπίστωσης πλημμελειών κατά τη διενέργεια της διαδικασίας επιλογής, προβληματισμός γεννάται, αφενός, αν στον όρο «μέτρα» περιλαμβάνονται και κυρώσεις, και αφετέρου, ως προς το αρμόδιο όργανο που τις επιβάλλει, το οποίο δεν προσδιορίζεται στη διάταξη.

Β. Περαιτέρω, στην παρ. 5 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης του Α.Σ.Ε.Π., προβλέπονται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των ιδιωτών - εμπειρογνομόνων στον κατάλογο του άρθρου 9 και ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την τήρηση και λειτουργία του Καταλόγου Ιδιωτών - Εμπειρογνομόνων, περιλαμβανομένου και του τρόπου ορισμού των ιδιωτών-εμπειρογνομόνων ως μελών των αρμοδίων επιτροπών επιλογής. Επίσης, στην παρ. 7 του άρθρου 16 παρέχεται εξουσιοδότηση, προκειμένου «[μ]ε κοινή απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού και των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών [να] προσδιορίζονται τα νομικά πρόσωπα, οι διοικήσεις των οποίων δύνανται να λαμβάνουν το κίνητρο επίτευξης στόχων, το ύψος, ο τρόπος καταβολής, η διαδικασία πιστοποίησης της επίτευξης των στόχων, και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια αναφορικά με την ανταμοιβή του άρθρου 13».

Κατά την έννοια του άρθρου 43 παρ. 2 εδάφιο β' του Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν, με ειδική και ορισμένη εξουσιοδότηση, ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα της διοίκησης, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι η ευρύτητα της εξουσιοδότησης, της οποίας το περιεχόμενο είναι ορισμένο, ουδόλως επηρεάζει το κύρος της (βλ.

ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 941/2008, 2304/1995 κ.ά.). «Ως ειδικότερα θέματα θεωρούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλη προσδιορισμό του αντικείμενου της εξουσιοδότησης αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3013/2014, 775, 2150, 2148, 2090/2015, 1804/2017, 1284/2022 κ.ά.). Το κριτήριο περί του χαρακτηρισμού ενός θέματος ως «ειδικότερου» ή μη μπορεί να είναι είτε ποσοτικό, σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, είτε ποιοτικό, συναρτώμενο προς τη σπουδαιότητα του προς ρύθμιση καταλειπόμενου ζητήματος. Εξ άλλου, «οι ανωτέρω ουσιαστικές ρυθμίσεις μπορούν να υπάρχουν τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδότησης» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3404/2014, 1749/2016, 705/2020 κ.ά. Βλ., σχετικά, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224 και Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 5η έκδ., 2020, παρ. 440). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων», επί κύριων και ουσιαστικών ρυθμίσεων που πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη, τεχνικού δε χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν τη θέσπιση ρυθμίσεων για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999, βλ., σχετικά Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224). «Τέλος, για το συνταγματικό κύρος της νομοθετικής εξουσιοδότησεως δεν απαιτείται οπωσδήποτε να διαγράφει η ίδια ή με παραπομπή σε άλλη διάταξη νόμου βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών» (βλ. ΣτΕ 1125/2020, ΣτΕ Ολομ. 3404/2014, ΣτΕ 2307/2018).

Υπό το φως των ανωτέρω, προβληματισμός μπορεί να δημιουργηθεί, αφενός, ως προς το αν οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των ιδιωτών –εμπειρογνομόνων στον κατάλογο του άρθρου 9 (παρ. 5 του άρθρου 16), και αφετέρου, ο προσδιορισμός των νομικών προσώπων, οι διοικήσεις των οποίων δύνανται να λαμβάνουν το κίνητρο επίτευξης στόχων, το ύψος, ο τρόπος καταβολής, η διαδικασία πιστοποίησης της επίτευξης των στόχων, και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια αναφορικά με την ανταμοιβή του άρθρου 13 (παρ. 7

του άρθρου 16), χωρίς να προσδιορίζονται κριτήρια στην εξουσιοδοτική διάταξη, αποτελούν ειδικότερα και λεπτομερειακού χαρακτήρα θέματα που δύνανται να καθορίζονται με υπουργική απόφαση ή κοινή υπουργική απόφαση, αντί προεδρικού διατάγματος.

Τέλος, στην παρ. 6 του άρθρου 16 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά στην αξιολόγηση των οργάνων διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης από τους προϊστάμενους των οργανικών μονάδων των νομικών προσώπων των οποίων προϊστούνται, καθώς και στα Συμβόλαια Απόδοσης, όπως η διαδικασία, ο τρόπος, ο χρόνος της αξιολόγησης, ο τύπος των Συμβολαίων Απόδοσης, η στοχοθεσία και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του άρθρου 12». Υπό το φως των ανωτέρω, και δεδομένου ότι στο άρθρο 12 ρυθμίζονται με γενικό τρόπο τα θέματα που αφορούν την αξιολόγηση, θα μπορούσε, ενδεχομένως, για λόγους σαφήνειας εφαρμογής της διάταξης, πριν τον όρο «θέμα» να τεθεί ο όρος «ειδικότερο».

Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2023

Οι Εισηγητές
Μαρία Ανδρονόπουλου
Αλέξανδρος Κεσσόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών